

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 190/2020-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 27. mája 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a zo sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného obchodnou spoločnosťou Advokátska kancelária ŠKODLER & PARTNERS, s. r. o., Dobšinského 12, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ Mgr. Zdenko Seneši, vo veci namietaného porušenia základného práva podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť podľa čl. 35 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Sžk 38/2018 zo 4. decembra 2018 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého rozhodnutia a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. marca 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť podľa čl. 35 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Sžk 38/2018 zo 4. decembra 2018 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplynulo, že sťažovateľ sa podanou žalobou domáhal zrušenia rozhodnutia Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej aj „ministerstvo“) č. 00134/Os/2015/15/RK z 21. júla 2016, ktorým rozhodlo o zamietnutí rozkladu sťažovateľa a potvrdení prvostupňového rozhodnutia ministerstva č. 00134/Os/2015/15 z 29. apríla 2016. Označeným prvostupňovým rozhodnutím ministerstvo zamietlo žiadosť sťažovateľa o zápis do zoznamu znalcov pre odbor elektrotechnika, odvetvie riadiaca technika, výpočtová technika (hardvér), a to z dôvodu nepreukázania podmienky získania vzdelania v odbore, ktorý je predmetom žiadosti podľa § 5 ods. 1 písm. c) zákona č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o znalcoch“) v spojení s § 33 písm. b) zákona o znalcoch a § 2 ods. 1 písm. a) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 490/2004 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), ako aj z dôvodu nepreukázania podmienky vykonávania praxe v odbore, ktorý je predmetom činnosti v trvaní najmenej sedem rokov podľa § 5 ods. 1 písm. e) zákona o znalcoch v spojení s § 33 písm. b) zákona o znalcoch a § 2 ods. 1 písm. f) vyhlášky. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 5 S 186/2016 zo 14. novembra 2017 žalobu sťažovateľa zamietol. Proti označenému rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ kasačnú sťažnosť, ktorú najvyšší súd napadnutým rozsudkom ako nedôvodnú zamietol. Najvyšší súd v napadnutom rozsudku dospel k záveru, že krajský

súd sa dostatočným spôsobom vysporiadal s námietkami sťažovateľa uvedenými v správnej žalobe a vec správne právne posúdil.

3. Sťažovateľ namieta porušenie v záhlaví označených práv napadnutým rozsudkom, ktoré odôvodňuje nesprávnym výkladom najvyšším súdom aplikovaných právnych noriem, najmä ustanovení § 5 ods. 1 písm. c) a písm. e) zákona o znalcoch, ako aj kvalitatívnymi nedostatkami odôvodnenia napadnutého rozsudku z hľadiska výkladu a aplikácie relevantných právnych noriem. V odôvodnení ústavnej sťažnosti bližšie argumentoval:

«§ 5 ods. 1 písm. c) zákona o znalcoch nestanovuje ako podmienku zápisu do zoznamu znalcov získanie vysokoškolského vzdelania druhého stupňa. Zo zákona nevyplýva, že osoba žiadajúca o zápis musí dosiahnuť najvyššie možné vzdelanie v odbore. Zákon výslovne uvádza „získala vzdelanie v odbore“. Práve naopak zo zákona v spojitosti s § 2 ods. 1 písm. a) vyhlášky vyplýva, že vzdelaním získaným v odbore môže byť aj stredoškolské vzdelanie. Podľa nášho názoru vysokoškolské vzdelanie pre zápis do zoznamu znalcov možno vyžadovať len pre tie odbory, v ktorých sa vysokoškolské vzdelanie vyžaduje ako podmienka pre výkon samotného povolania (napr. psychológia, antropológia). Nakoľko povolanie elektrotechnika je možné vykonávať aj na základe stredoškolského vzdelania absolvovaného v príslušnom odbore, nemôže byť nezískanie vysokoškolského vzdelania v odbore elektrotechnika prekážkou výkonu znaleckej činnosti.

Za nesprávne tiež považujeme podmienené spájanie špecializovaného vzdelávania podľa § 5 ods. 1 písm. g) zákona o znalcoch v odbore elektrotechnika so získaním vysokoškolského vzdelania druhého stupňa v tomto odbore. Najvyšší súd SR v bode 33 odôvodnenia rozsudku uvádza, že v znaleckom odbore Elektrotechnika je potrebné mať špecializované vzdelávanie, ktoré je podmienené získaním vysokoškolského vzdelania druhého stupňa v tomto odbore, ale neodkazuje na žiadny všeobecne záväzný právny predpis, z ktorého by takýto záver vyplýval. Najvyšší súd SR len v tejto súvislosti cituje z dôvodovej správy, pritom aj zo znenia dôvodovej správy je zrejmé, že absolvovanie špecializovaného vzdelávania sa nevylučuje ani po získaní stredoškolského vzdelania, a to aj bez ohľadu na získanie vysokoškolského vzdelania v inom, napr. príbuznom odbore.

Ak bolo špecializované vzdelávanie podmienené získaním vysokoškolského vzdelania druhého stupňa, vyvstáva otázka prečo bolo sťažovateľovi umožnené špecializované vzdelávanie absolvovať, resp. prečo Ministerstvo spravodlivosti SR študijný

program špecializovaného vzdelávania v odbore Elektrotechnika schválilo tak, že vzdelávanie umožnilo aj osobám, ktoré nezískali vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa¹.»

4. Sťažovateľ, citujúc z dôvodovej správy k zákonu o znalcoch, ďalej konštatuje, že *„až zloženie odbornej skúšky preukazuje na účel zápisu do zoznamu znalcov dostatočnú odbornosť uchádzača o zápis do zoznamu znalcov, odborná prax preukazuje nadobudnutie potrebných odborných skúsenosti. Sťažovateľ odbornú skúšku v zmysle § 5 ods. 1 písm. f) zákona o znalcoch zložil. Pre úplnosť dodávame, že výkon znaleckej činnosť v odbore, v ktorom žiada sťažovateľ o zápis do zoznamu znalcov, spočíva v získaní informácií a údajov z elektronických zariadení (hardiskov) napr. pre účely trestného konania, nespočíva v hodnotení činností iných osôb. Jedná sa o činnosť vykonávanú za pomoci výpočtovej techniky a softvéru.“*

5. Sťažovateľ sa nestotožňuje ani s názorom správnych súdov, že pojem „vzdelanie v odbore“ je neurčitým právnym pojmom. Podľa sťažovateľa tento pojem možno presne definovať ako *„vzdelanie, ktoré osoba musí získať, aby nadobudla odbornú spôsobilosť vykonávať činnosti v predmetnom odbore“*. Z tohto dôvodu nemôže byť pojem „vzdelanie v odbore“ neurčitým právnym pojmom a orgány verejnej správy nie sú oprávnené určovať obsah tohto pojmu.

6. K poukazu najvyššieho súdu na *„zákon č. 65/2018 Z. z.“*, ktorým bol s účinnosťou od 1. júla 2018 novelizovaný zákon o znalcoch, sťažovateľ uvádza, že prijatie tejto novely *„potvrzuje, že prax Ministerstva spravodlivosti SR pri zápise do zoznamu znalcov nezohľadňovala účinnú právnu úpravu a výklad Ministerstva spravodlivosti SR prekračoval hranice gramatického i logického výkladu normatívneho textu; inak by nebolo nutné zákon o znalcoch v tejto časti meniť“*.

7. Vo vzťahu k odôvodneniu napadnutého rozsudku sťažovateľ uvádza, že argumentácia najvyššieho súdu z hľadiska výkladu a aplikácie právnych predpisov nespĺňa kvalitatívne požiadavky na odôvodnenie súdneho rozhodnutia, a ďalej argumentuje:

«Najvyšší súd SR sa v odôvodnení rozhodnutia pri konštatovaní, že špecializované vzdelávanie je podmienené dosiahnutím vysokoškolského vzdelania druhého stupňa sa opakovane neopiera o normatívny text zákona o znalcoch a vyhlášky, ale neakceptovateľným spôsobom pristupuje k výkladu, ktorý sa vymyká z racionálnej argumentácie.

Za neracionálnu považujeme aj argumentáciu Najvyššieho súdu SR, v ktorej vyjadruje súhlas s postupom žalovaného, keď v danom prípade skúmal, aké najvyššie vzdelanie je možné v podmienkach Slovenskej republiky dosiahnuť v znaleckom odbore. Neracionálnosť argumentácie spočíva v tom, že v prípade jej dodržiavania by v zozname znalcov nemala byť zapísaná väčšina znalcov, keďže vo väčšine odborov je možné dosiahnuť nielen vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa, ale i vysokoškolské vzdelanie tretieho stupňa, dokonca by bolo možné tvrdiť, že zákon o znalcoch je v prizme tvrdenia Najvyššieho súdu SR potrebné vykladať tak, že do zoznamu znalcov budú zapisované len osoby, ktoré získali vedecko akademické tituly docent alebo profesor.

V bode 38 odôvodnenia rozhodnutia Najvyšší súd SR konštatuje, že neurčitý právny pojem bol správne aplikovaný v nadväznosti na § 33 písm. b) zákona o znalcoch v spojení s § 2 ods. 1 písm. e) vyhlášky a § 10 ods. 1 vyhlášky. Z uvedeného odôvodnenia nie je zrejmé, akým konkrétnym textom právneho predpisu má byť preukazná správna aplikácia neurčitého pojmu „dosiahnuté vzdelanie“, keďže... ani jedno z uvedených ustanovení vyhlášky neukladá podmienku absolvovania špecializačného štúdia získaním vysokoškolského vzdelania druhého stupňa. Ako uvádzame vyššie ani zo zákona o znalcoch ani z vyhlášky nemožno vyvodit', že špecializované vzdelávanie bolo podmienené získaním vysokoškolského vzdelania druhého stupňa a preto odôvodnenie v tejto časti považujeme za nepresvedčivé a nedostatočné.»

8. Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd prijal ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie a rozhodol týmto nálezom:

„Základné právo sťažovateľa podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť zaručeného čl. 35 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základné práv sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo

na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bolo porušené rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 04.12.2018, sp. zn. 4Sžk/38/2018.

Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 04.12.2018, sp. zn. 4Sžk/38/2018, sa zrušuje a vec sa vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia v sume 415,51 EUR na účet jeho právneho zástupcu do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia.“

9. Vec napadla ústavnému súdu 14. marca 2019 a v súlade s pravidlami rozdeľovania vecí, ktoré v období od 17. februára 2019 do 16. októbra 2019 neboli sudcom spravodajcom pridelené, vec sťažovateľa spadala do kategórie zostávajúcich vecí, ktoré mali byť prerozdeľované po vymenovaní ďalších sudcov ústavného súdu. Po vymenovaní ďalších sudcov ústavného súdu (10. októbra 2019) v súlade s čl. X bodom 5 písm. c) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 schváleného 16. októbra 2019 bola vec sťažovateľa prerozdelená náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov a pridelená sudcovi spravodajcovi Martinovi Vernarskému. V zmysle čl. II bodov 3 a 5 a čl. III bodu 1 písm. b) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2020 do 31. decembra 2020 je na konanie vo veci príslušný tretí senát ústavného súdu v zložení Ľuboš Szigeti (predseda senátu) a sudcovia Peter Straka a Martin Vernarský.

II.

Relevantná právna úprava

10. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

11. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy,

ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

12. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251.

13. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

14. Ústavný súd môže podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

15. Podľa čl. 35 ods. 1 ústavy každý má právo na slobodnú voľbu povolania a prípravu naň, ako aj právo podnikáť a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť.

16. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

17. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

18. Formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru. Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (obdobne napr. II. ÚS 71/97, IV. ÚS 195/07, III. ÚS 24/2010).

19. Podľa § 5 ods. 1 zákona o znalcoch v znení účinnom do 30. júna 2018, ministerstvo zapíše do zoznamu do 60 dní od doručenia písomnej žiadosti o zápis fyzickú osobu, ktorá

- a) je spôsobilá na právne úkony v plnom rozsahu,
- b) je bezúhonná,
- c) získala vzdelanie v odbore, ktorý je predmetom písomnej žiadosti o zápis,
- d) skončila osobitné vzdelávanie o spôsobe výkonu činnosti podľa tohto zákona,
- e) vykonáva prax v odbore, ktorý je predmetom činnosti, v trvaní najmenej päť rokov a v prípade znalcov najmenej sedem rokov,
- f) zložila skúšku z odboru alebo odvetvia, ktoré je predmetom žiadosti o zápis a ktorou preukazuje svoju odbornú spôsobilosť,
- g) úspešne skončila špecializované vzdelávanie, ak ide o zapísanie do zoznamu pre odbor alebo odvetvie, v ktorom je takéto vzdelávanie ustanovené vykonávacím predpisom [§ 33 ods. 1 písm. b)],
- h) má materiálne vybavenie postačujúce na výkon činnosti v odbore alebo odvetví, ktoré je predmetom písomnej žiadosti o zápis,
- i) nebola v posledných troch rokoch právoplatne vyčiarknutá zo zoznamu podľa § 26 ods. 3 písm. c) alebo jej neplynie zákaz výkonu činnosti podľa § 26 ods. 3 písm. b),
- j) zložila sľub.

20. Podľa § 5 ods. 6 zákona o znalcoch ministerstvo zamietne žiadosť o zápis ak fyzická osoba nespĺňa predpoklady na zápis podľa odseku 1.

21. Podľa § 33 písm. b) zákona o znalcoch všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá ministerstvo, ustanoví podrobnosti o rozsahu sústavného vzdelávania, o rozsahu, spôsobe a obsahu odborného minima, špecializovaného vzdelávania, o rozsahu, forme a termíne a výkonu odbornej skúšky a overenia odbornej spôsobilosti, podrobnosti o ďalších podmienkach potrebných na zápis, podrobnosti o spôsobe preukazovania splnenia podmienok na zápis do zoznamu, podrobnosti o podmienkach zápisu do zoznamu pre vybrané odbory alebo odvetvia, o ďalších údajoch zapisovaných do zoznamu.

22. Podľa § 2 ods. 1 písm. e) vyhlášky k písomnej žiadosti o zápis do zoznamu fyzická osoba pripojí osvedčenú kópiu dokladu o úspešnom absolvovaní špecializovaného štúdia v odboroch uvedených v prílohe č. 1.

23. Podľa § 10 ods. 1 vyhlášky špecializované vzdelávanie sa vyžaduje u uchádzačov o odbory uvedené v prílohe č. 1, ktorým je podľa bodu 3 uvedenej prílohy odbor elektrotechnika.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

24. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

25. Súčasťou stabilizovanej judikatúry ústavného súdu je aj doktrína možných zásahov ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov vo veciach patriacich do ich právomoci. Predovšetkým ústavný súd pripomína, že je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy). Vo vzťahu k všeobecným súdom nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05) a nemá zásadne ani oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (m. m. II. ÚS 21/96, II. ÚS 134/09). Ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Táto ochrana sa prejavuje aj v tom, že všeobecný súd odpovedá na konkrétne námietky účastníka konania, keď jasne a zrozumiteľne dá odpoveď na všetky kľúčové právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Ústavný súd už opakovane uviedol (napr. II. ÚS 13/01, I. ÚS 241/07), že ochrana ústavou, prípadne dohovorom garantovaných práv a slobôd (resp. ústavnosti ako takej) nie je zverená len ústavnému súdu, ale aj všeobecným súdom, ktorých sudcovia sú pri rozhodovaní viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 ústavy a zákonom (čl. 144 ods. 1 ústavy). V súvislosti so sťažnosťami namietajúcimi porušenie základných práv a slobôd rozhodnutiami všeobecných súdov už ústavný súd opakovane uviedol, že jeho úloha pri rozhodovaní o sťažnosti pre porušenie základného práva na súdnu ochranu rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov súdnej interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07).

26. Ako z uvedeného vyplýva, ústavnému súdu v zásade neprislúcha hodnotiť správnosť právneho záveru všeobecného súdu v konkrétnej právnej veci ani výklad zákona, ktorý v konkrétnej veci aplikoval. Sťažovateľ však túto stabilizovanú judikatúru ústavného súdu opomína a ústavnú sťažnosť uplatnil v podstate ako ďalší opravný prostriedok

v systéme všeobecného súdництва. Účel ústavnej sťažnosti je však v porovnaní s opravnými prostriedkami v systéme všeobecného súdництва diametrálne odlišný, keďže táto sleduje výlučne ochranu základných práv a slobôd.

27. Vzhľadom na skutočnosť, že napadnutý rozsudok bol vydaný v rámci správneho súdництва, ústavný súd poukazuje aj na povahu a špecifický charakter správneho súdництва, ktorého úlohou nie je nahrádzať činnosť orgánov verejnej správy, ale len preskúmať zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy, teda preskúmať to, či kompetentné orgány pri riešení konkrétnych otázok vymedzených v návrhu rešpektovali príslušné hmotno-právne a procesno-právne predpisy. Treba preto vziať do úvahy, že správny súd nie je súdom skutkovým, ale je súdom, ktorý posudzuje iba právne otázky napadnutých rozhodnutí a postupu orgánov verejnej správy, teda orgánov inej ako súdnej sústavy (m. m. IV. ÚS 127/2012, II. ÚS 784/2015, II. ÚS 737/2015).

28. Podstatou námietok sťažovateľa, ktorými odôvodňuje porušenie v sťažnosti označených práv napadnutým rozsudkom, je nesprávny výklad a aplikácia ustanovení § 5 ods. 1 písm. c) a e) zákona o znalcoch, ako aj námietka nepresvedčivého a nedostatočného odôvodnenia právneho záveru najvyššieho súdu v napadnutom rozsudku, podľa ktorého špecializované vzdelávanie je podmienené dosiahnutím vysokoškolského vzdelania druhého stupňa.

29. V odôvodnení napadnutého rozsudku najvyšší súd konštatoval, že z obsahu administratívneho spisu bolo preukázané, že *«žalobca doručil ministerstvu dňa 16.01.2016 žiadosť o zápis do zoznamu znalcov v odbore Elektrotechnika, odvetvie Riadiaca technika, Výpočtová technika. Rozhodnutím ministerstva zo dňa 15.02.2016 bolo na základe § 29 ods. 1 správneho poriadku konanie prerušené z dôvodu nepreukázania splnenia predpokladu na zápis do zoznamu podľa § 33 písm. b/ zákona o znalcoch v spojení s § 2 ods. 1 písm. b/ vyhlášky. Ministerstvo požiadalo listom zo dňa 15.02.2016 [REDACTED] [REDACTED] (ďalej aj len „univerzita“) o vyjadrenie, či vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa získané v študijnom odbore Konštrukcia a výroba špeciálnej techniky obsahovo súvisí s odborom Elektrotechnika, resp. s odvetvím*

Riadiaca technika, Výpočtová technika, pričom táto vo svojej odpovedi zo dňa 01.03.2016 uviedla, že predmetné vzdelanie s uvedeným odborom, resp. odvetvím obsahovo nesúvisí. Žalobca sa k uvedenej odpovedi od univerzity vyjadril podaním doručeným dňa 11.04.2016, pričom uviedol, že z predloženého dokladu o vykonaných skúškach a zápočtoch vyplýva, že absolvoval viacero predmetov, medzi ktoré patrila napr. Chémia, Elektrotechnika, Podnikový manažment a ekonomika, Strojárska metrologia, Textilné a odevné technológie, Výroba zbraní a Výroba municie, ktoré obsahovo súvisia s rovnako alebo podobne označenými znaleckými odbormi a odvetviami. Prvostupňový správny orgán poukázal na skutočnosť, že to, že študijný odbor zahŕňa aj predmety ako Informatika alebo Elektrotechnika, neznamená, že sa jedná o vzdelanie získané v odbore Elektrotechnika, pričom uvedený záver potvrdila aj univerzita vo svojom vyjadrení. Doklad o vykonaných skúškach a zápočtoch nasvedčuje tomu, že vzdelanie získané v predmetnom študijnom odbore predstavuje vzdelanie spôsobilé preukázať získanie vzdelania v odbore Strojárstvo, prípadne v odbore Strelné zbrane a výbušniny. Správny orgán poukázal na skutočnosť, že keďže účastník konania nezískal vzdelanie v odbore Elektrotechnika, nebol z jeho strany splnený ani základný predpoklad na to, aby mohol získať prax v odbore, relevantnú z hľadiska posúdenia žiadosti o zápis do zoznamu znalcov. Na základe zisteného skutkového stavu prvostupňový správny orgán zamietol žiadosť žalobcu o zápis do zoznamu znalcov v odbore Elektrotechnika, odvetvie Riadiaca technika, Výpočtová technika, z dôvodu nepreukázania splnenia zákonných predpokladov na zápis.».

30. Vo vzťahu k sťažnostným námietkam sťažovateľa najvyšší súd v odôvodnení napadnutého rozsudku uviedol:

«... K námietke sťažovateľa, že si krajský súd nesprávne vyložil § 5 ods. 1 písm. c/ zákona o znalcoch, teda že je potrebné vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa, kasačný súd uvádza, že sa stotožňuje s názorom krajského súdu ako aj žalovaného, pričom poukazuje na to, že citované ustanovenie vymedzuje taxatívny výpočet podmienok, ktoré je potrebné splniť kumulatívne a dodáva, že aj napriek tomu, že citované ustanovenie neustanovuje explicitne získanie vysokoškolského vzdelania druhého stupňa, je potrebné vziať do úvahy skutočnosť, že v zmysle § 5 ods. 1 písm. g/ zákona o znalcoch v spojení s § 2 ods. 1 písm. e/ vyhlášky je s odborom Elektrotechnika spojená povinnosť úspešne

absolvovať špecializované vzdelávanie poskytované znaleckým ústavom na základe poverenia ministerstva, a teda na vykonávanie znaleckej činnosti v danom odbore je potrebné dosiahnuť vyšší stupeň vzdelania, než je vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa tak, ako to uvádza aj zákonodarca v dôvodovej správe k vyhláške: „Špecializované vzdelávanie je zamerané na konkrétne odbory a odvetvia a vyžaduje sa tam, kde základné vzdelanie, predovšetkým vysokoškolské, nie je dostatočné na výkon znaleckej činnosti v danom odbore“. Kasačný súd sa teda nestotožnil s námietkou sťažovateľa, že krajský súd vec nesprávne právne posúdil, keď podmienil získanie špecializovaného vzdelania poskytovaného znaleckým ústavom na základe poverenia ministerstva, získaním vysokoškolského vzdelania druhého stupňa.

... Takisto aj výklad dôvodovej správy k zákonu o znalcoch sťažovateľom, považuje kasačný súd za nesprávny a neprípustný, pričom zdôrazňuje, že za absolvovanie odbornej skúšky v zmysle § 5 ods. 1 písm. f/ zákona o znalcoch ako podmienky zápisu do zoznamu znalcov, nemožno považovať maturitnú skúšku v odbore Elektrotechnika, ako ani jednotlivé semestrálne skúšky absolvované v rámci štúdia iného vysokoškolského odboru, práve s poukazom na § 5 ods. 1 písm. g/ zákona o znalcoch v spojení s § 2 ods. 1 písm. e/ vyhlášky, kde zákonodarca explicitne vyjadril, že v znaleckom odbore Elektrotechnika je potrebné mať absolvované špecializované vzdelávanie, ktoré je podmienené získaním vysokoškolského vzdelania druhého stupňa v tomto odbore. Kasačný súd v súvislosti s uvedeným súhlasí s názorom žalovaného vyjadreným v druhostupňovom rozhodnutí, že akceptovanie, resp. uznanie stredoškolského vzdelania ukončeného maturitnou skúškou za špecializované vzdelanie v znaleckom odbore, by viedlo k nezodpovednej defraudácii znalcov, ktorých úlohou je poskytovať znaleckú činnosť na vysokej odbornej úrovni, tak pre subjekty súkromnoprávných vzťahov, ako aj verejnoprávných, nevynímajúc orgány verejnej moci, dosiahnutej výhradne pri súbehu najvyššieho možného vzdelania v danom odbore a kvalitnej odbornej praxe. Podľa kasačného súdu je nesporné, že tu existuje verejný záujem na udržaní a ochrane vysokej kvality znaleckej činnosti. V prípade uznania právnej argumentácie sťažovateľa by došlo k popretiu tohto verejného záujmu.

... Čo sa týka námietky sťažovateľa k výkladu neurčitého právneho pojmu „vzdelanie v odbore“, že nejde o právne neurčitý pojem, kasačný súd poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Sžf/47/2012 zo dňa 09.04.2013, v ktorom

vyjadril názor, že ak absentuje legálna definícia, resp. vymedzenie predmetného pojmu v právnom predpise, má status (povahu) právne neurčitého pojmu. „Inštitút tzn. neurčitých pojmov sa v správnom práve vzťahuje na situácie, kedy norma správneho práva používa výraz, ktorý bližšie obsahovo nevymedzuje a ktorý nie je bližšie obsahovo vymedzený ani inými právnymi normami. Preto pri aplikácii právne neurčitého pojmu platí zásada, že je v kompetencii správneho orgánu v procese aplikácie, aby vymedzil jeho obsah v rámci tzv. správneho uváženia.“ S ohľadom na uvedené, kasačný súd dodáva, že aby mohlo ísť o právne určitý pojem, musela by byť splnená podmienka legálnej definície tohto pojmu, ktorá by bola dostatočne vymedzená a aplikovateľná na každý prípad bez potreby použitia správneho uváženia.

... V nadväznosti na uvedené kasačný súd uvádza, že v kontexte zákona o znalcoch žalovanému ako jedinému správnomu orgánu prislúcha skúmať a vyhodnocovať splnenie podmienok na zápis do zoznamu znalcov vo všetkých evidovaných znaleckých odboroch. To znamená, že mu prislúcha nielen oprávnenie ale aj povinnosť individuálne posúdiť dosiahnuté vzdelanie každého žiadateľa o zápis v súvislosti s požadovaným vzdelaním na príslušný znalecký odbor. Práve toto posúdenie vníma kasačný súd ako realizáciu správneho uváženia pri výklade neurčitého právneho pojmu „vzdelanie v odbore“, ktorú správny orgán uplatnil v nadväznosti na odkazujúcu právnu normu vyjadrenú v § 33 písm. b/ zákona o znalcoch a v medziach podmienok vymedzených vo vyhláske. Kasačný súd po logickej úvahe v zhode s českou judikatúrou Nejvyššího správního soudu (č. j. 2 Afs 64/2009 zo dňa 27.01.2010, 9 Afs 31/2011 zo dňa 14.09.2011 a 9 Afs 79/2008 zo dňa 23.04.2009) uvádza, že právne neurčitý pojem je potrebné vnímať v kontexte predmetného zákona ako aj s ohľadom na jeho sledovaný cieľ. Je nesporné, že neurčitému pojmu obsiahnutému v právnom predpise je potrebné pripisovať taký význam, ktorý najviac zodpovedá oblasti, ktorú predmetný právny predpis upravuje. Pri výklade právne neurčitého pojmu a jeho následnej aplikácii je taktiež nutné posudzovať konkrétne okolnosti daného prípadu.

... S ohľadom na uvedené je kasačný súd názoru, že žalovaný postupoval správne, keď v danom prípade skúmal, aké najvyššie vzdelanie je možné v podmienkach Slovenskej republiky dosiahnuť v danom znaleckom odbore, o čom svedčí aj výsledok jeho skúmania. Kasačný súd v tejto súvislosti uvádza, že v prípade, ak by správny orgán jednotlivo

neskúmal, či konkrétny žiadateľ spĺňa zákonom predpokladané vzdelanie na čo najvyššej odbornej úrovni, viedol by takýto prístup k znižovaniu kvality zoznamu znalcov, kedy by znaleckú činnosť v tom istom odbore vykonávali znalci s dosiahnutým vzdelaním na rôznej odbornej úrovni, ako aj s odlišnou absolvovanou praxou. Takýto prístup by nepochybne popieral účel samotnej znaleckej činnosti, ako aj verejný záujem na jej ochrane.

... K námietke sťažovateľa, že z § 5 ods. 1 zákona o znalcoch ako ani iného právneho predpisu nevyplýva podmienka získania vysokoškolského vzdelania druhého stupňa, kasačný súd uvádza, že jednotlivé ustanovenia právneho predpisu nemožno vnímať izolovane, nenadväzujúc na súvisiace ustanovenia, najmä ak zákonodarca použije právne neurčitý pojem, na ktorého špecifikáciu poverí iný orgán verejnej moci odkazujúcou právnou normou. Ustanovenie § 5 ods. 1 zákona o znalcoch v znení účinnom v čase rozhodovania správneho orgánu ako aj krajského súdu taxatívne vymedzoval základné podmienky pre splnenie podmienok na zápis do zoznamu znalcov, pričom v písm. c/ obsahovalo právne neurčitý pojem, ktorý žalovaný správne aplikoval v nadväznosti na § 33 písm. b/ zákona o znalcoch v spojení s § 2 ods. 1 písm. e/ vyhlášky a § 10 ods. 1 vyhlášky.

... K argumentácii žalovaného, že novelizáciou zákona o znalcoch zákonom č. 65/2018 Z. z. došlo k spresneniu formulácie požadovaného vzdelania, ako aj časového vymedzenia absolvovania požadovanej praxe, kasačný súd uvádza, že aj napriek nepochybne logickému zámeru zákonodarcu odstrániť aplikačné problémy pri posudzovaní dosiahnutého vzdelania a praxe, pri vyhodnocovaní splnenia taxatívne vymedzených podmienok pre zápis do zoznamu je v zmysle § 454 SSP na rozhodnutie kasačného súdu rozhodujúci stav v čase právoplatnosti napadnutého rozhodnutia krajského súdu, pričom uvedená novela zákona o znalcoch nadobudla účinnosť dňa 01.07.2018. Táto novela však nepochybne podporuje vyššie uvedené názory a východiská žalovaného a krajského súdu, s ktorými sa kasačný súd stotožnil.»

31. Súčasťou procesných záruk spravodlivého rozhodnutia, resp. minimálnych garancií procesnej povahy je aj právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany a z ktorého musí byť bez ohľadu na to, či sa odvolací

(prípadne dovolací) súd stotožní a inkorporuje odôvodnenie rozhodnutí inštančne nižších súdov, zrejme, že sa zaoberal a vyjadril k esenciálnym otázkam vzťahujúcim sa na ním prejednávanú vec a neuspokojil sa bez ďalšieho so závermi inštančne nižších súdov [porovnaj napr. Helle v. Fínsko, č. 20772/92, rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) z 19. 12. 1997, bod 60; Rajkovič v. Chorvátsko, č. 50943/99, rozhodnutie ESLP o prijateľnosti z 3. 5. 2001, bod 2].

32. Ústavný súd, poukazujúc na odôvodnenie napadnutého rozsudku, konštatuje, že nezistil svojvoľný postup najvyššieho súdu pri odôvodňovaní svojho právneho záveru, ktorému preto nemožno vyčítať nedostatočnosť či nepresvedčivosť, a to ani vo vzťahu k výkladu a aplikácii relevantných ustanovení zákona o znalcoch či vyhlášky. Ústavný súd dospel k záveru, že najvyšší súd sa vo svojom rozhodnutí zaoberal všetkými pre vec právne významnými skutočnosťami a vyčerpávajúco sa vysporiadal s námietkami sťažovateľa uvedenými v kasačnej sťažnosti. Podľa názoru ústavného súdu odôvodnenie napadnutého rozsudku je konzistentné a logické a jeho závery dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia vo veci sťažovateľa, pričom ústavný súd nezistil ani svojvoľný výklad či aplikáciu právnych predpisov, ktoré by zakladali ústavnú neudržateľnosť napadnutého rozsudku. Právny záver najvyššieho súdu o nedôvodnosti kasačnej sťažnosti sťažovateľa ústavný súd nepovažuje za arbitrárny a ani zjavne neodôvodnený, preto je ústavne udržateľný. Pre úplnosť ústavný súd už len poznamenáva (vo vzťahu k tvrdeniu sťažovateľa, že výkon znaleckej činnosti nespočíva v hodnotení činnosti iných osôb), že v komplikovanejších prípadoch je bežnou praxou, že v súdnom konaní je predložených viacero znaleckých posudkov, pričom úlohou znalca môže byť aj vyjadrenie sa k záverom iného znalca.

33. Pretože v preskúvanom prípade najvyšší súd ako kasačný súd pri svojom rozhodovaní nevybočil z existujúceho rámca platných a účinných právnych predpisov a preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu po právnej i skutkovej stránke, pričom vyčerpávajúcim spôsobom svoje závery odôvodnil, ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľom uplatnené námietky sa javia nedôvodné a nesignalizujú takú priamu príčinnú súvislosť s možným porušením jeho základného práva na súdnu a inú právnu

ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a ani jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol vysloviť ich porušenie. Nesúhlas sťažovateľa s obsahom napadnutého rozsudku najvyššieho súdu nie je dôkazom o jeho neústavnosti a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor všeobecného súdu svojím vlastným. Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

34. Čo sa týka námietky porušenia základného práva podnikateľ a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť podľa čl. 35 ods. 1 ústavy, z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ namieta porušenie tohto základného práva v spojení, resp. ako dôsledok namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Keďže ústavný súd nedospel k záveru, že by napadnutým rozsudkom mohli byť porušené tieto práva sťažovateľa, a tým aj spochybnená ústavná udržateľnosť tohto rozhodnutia, neprichádza do úvahy ani možnosť vyslovenia porušenia sťažovateľom označeného základného práva podľa čl. 35 ods. 1 ústavy. Ústavný súd preto aj v tejto časti odmietol sťažnosť pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

35. S prihliadnutím na odmietnutie ústavnej sťažnosti rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa v danej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. mája 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu